

Художник
МОРІС ЛЕЛУАР

Моріс Лелуар (1853–1940) — видатний ілюстратор, перший французький історик моди, колекціонер старовинних костюмів і аксесуарів, що стали основою створеного ним Паризького музею моди.

Автор трактату «Історія костюма від Античності до 1914 року». Творець костюмів до голлівудського фільму «Залізна маска» (1928).

Кілька поколінь Лелуарових родичів, починаючи з XVIII ст., були художниками. Малювали також його батько Огюст Лелуар і мама Елоїза Колен, котра створювала акварелі для модних журналів.

Перекладено за виданням:
Alexandre Dumas. Les Trois Mousquetaires: Tomes I, II. —
Ed. Nelson, Calman-Levy, Paris, 1916

Купити книгу на сайті kniga.biz.ua >>>

Передмова,

де зазначається, що в героях повісті, яку ми матимемо за честь розповісти читачам, немає нічого міфологічного, дарма що їхні імена закінчуються на «ос» та «іс».

Десь із рік тому, шукаючи в Королівській бібліотеці матеріали для своєї історії Людовіка XIV*, я натрапив на «Спогади пана Д'Артаньяна», надруковані, як і більшість тогочасних творів (коли автори, вирішивши говорити правду, не хотіли на тривалий чи навіть короткий термін потрапити до Бастилії**), в Амстердамі, у П'єра Ружа. Мене привабила назва. Я відніс мемуари додому — зрозуміло, з дозволу пана наглядача бібліотеки, — й почав жадібно їх читати.

Не маючи наміру докладно розглядати цей незвичайний твір, я лише пораджу читачам, які вміють цінувати картини минулого, ознайомитися з ним. Там вони знайдуть портрети,

* Людовік XIV (1638–1715) — син Людовіка XIII й Анни Австрійської, король Франції (1643–1715).

** Бастилія — фортеця в Парижі, збудована в XIV ст. для захисту від англійців; з XV ст. стала в'язницею для політичних в'язнів.

Вони проскакали ще дві години, хоч коні були такі зморені, що, здавалося, от-от пристануть.

Подорожні звернули на путівець, сподіваючись, що тут їм буде безпечніше, але в Кревкері Арамис заявив, що йому несила рухатися далі. Справді, щоб доїхати сюди, молодому мушкетерові довелося зібрати всю свою мужність. Він блід чимраз дужче і його треба було підтримувати в сідлі. Тож Арамиса зсадили біля входу до корчми, лишивши з ним

і Базена, якого попри всі його чесноти в перестрілках слід було радше боятися, ніж сподіватися допомоги, і рушили далі, маючи надію заночувати в Ам'єні.

— Тисяча чортів! — вигукнув Атос, коли загін, що поменшав тепер уже до чотирьох душ — його самого, Д'Артаньяна, Грімо та Планше, знову виїхав на дорогу. — Тисяча чортів! Більше вони мене не спіймають на гачок, і я обіцяю вам: ніхто не змусить мене сказати слово або схопитися за шпагу аж до Кале. Присягаюсь у цьому...

— Не присягайтеся, — відказав Д'Артаньян. — Краще поскачемо чвалом, якщо тільки наші коні витримають.

Вони підстрожили коней, і ті помчали ще швидше.

Опівночі подорожні дісталися до Ам'єна і спішилися біля корчми «Золота лілея».

Хазяїн мав вигляд найпоряднішої людини на світі. Він радо зустрів гостей зі свічником в одній руці й нічним ковпаком у другій і тут же запропонував кожному з них по чудовій кімнаті, які, щоправда, на превеликий його жаль, містилися в протилежних кінцях будинку. Д'Артаньян і Атос відмовились. Тоді хазяїн сказав, що в нього немає інших покоїв, які були б гідні їхніх світлостей, але подорожні відповіли, що вони переночують в одній кімнаті на матрацах, простелених долі. Хоч як хазяїн наполягав на своєму, друзі не здавалися, і корчмар мусив скоритись.

Не встигли подорожні замкнути двері й розстелити постелі, як хтось постукав у віконницю. Вони спитали, хто там, упізнали голоси своїх слуг і відчинили вікно.

Це й справді були Планше та Грімо.

— Хай Грімо охороняє коней, — сказав Планше, — а я, коли панове дозволять, ляжу тут під дверима, щоб ніхто не вліз до кімнати.

— На чому ж ти ляжеш? — спитав Д'Артаньян.

